

Lausunnon antaminen ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 185
1034/11.01.04/2024

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Tapio Koistinaho

Merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen ja muu tulvariskien hallinnan suunnittelu perustuvat lakiin (620/2010) ja asetukseen (659/2010) tulvariskien hallinnasta sekä lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (ns. SOVA-laki, 200/2005).

Laissa tulvariskien hallinnasta (§ 7) on todettu, että tulvariskien alustava arviointi tehdään toteutuneista tulvista sekä ilmaston ja vesiohjelmien kehittämisestä saatavissa olevien tietojen perusteella ottaen huomioon myös ilmaston muuttuminen pitkällä aikavälillä. Tulvariskien merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon paitsi tulvan todennäköisyys, myös tulvasta mahdollisesti aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset seuraukset. Niitä ovat mm. vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle, välttämättömyyspalveluiden (esim. vesi- tai energiahuollon tai tietoliikenteen) ja yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja turvaavan taloudellisen toiminnan pitkäaikainen keskeytyminen. Maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet ELY-keskuksen ehdotuksesta.

Merkittäville tulvariskialueille laaditaan kartat, jotka kuvaavat erisuuruusilla todennäköisyyksillä esiintyvien tulvien leviämisalueita (*tulvavaarakartta*) sekä kartat, joista ilmenevät tällaisista tulvista mahdollisesti aiheutuvat vahingolliset seuraukset (*tulvariskikartta*). Vesistöalueelle, jolle on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue laaditaan *tulvariskien hallintasuunnitelma*. Siinä esitetään merkittävälle tulvariskialueelle tulvariskien hallinnan tavoitteet sekä toimenpiteet, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Suunnitelmassa tarkastellaan toimenpiteiden kustannuksia ja hyötyjä sekä esitetään toimenpiteiden etusijajärjestys. Lisäksi on huolehdittava, että esitetyt toimenpiteet on sovitettu yhteen vesienhoidon toimenpideohjelman ympäristötavoitteiden kanssa.

ELY-keskuksen tehtävänä on mm. tehdä tulvariskien alustava arviointi ja valmistella ehdotus merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi. Lisäksi ELY-keskus laatii tulvavaara- ja tulvariskikartat.

Maa- ja metsätalousministeriö nimesi merkittävät tulvariskialueet ensimmäisen kerran 20.12.2011. Nimettyjen joukossa oli Kalajokivarressa Ylivieskan ja Alavieskan taajamien välille sijoittuva tulvariskialue. Kalajoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma valmistui vuonna 2015. Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä 20.12.2018 em. osuus Kalajokivarressa on edelleen nimetty valtakunnallisesti merkittäväksi tulvariskialueeksi, alue muuttui vain marginaalisesti Tältä pohjalta laadittu tulvariskien hallintasuunnitelma on valmistunut 28.11.2021:
<https://storymaps.arcgis.com/stories/3c434b3acef94c27a74d5c7ac257c5bd>

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on nyt tarkistanut arvioinnit vesistöjen ja merenpinnan noususta aiheutuvista tulvariskeistä Pohjois-Pohjanmaan alueista, joilla tulvariski voi olla merkittävä. ELY-keskusten ehdotusten perusteella MMM nimeää jälleen merkittävät tulvariskialueet ja asettaa niille ns. tulvaryhmät 22.12.2024 mennessä. Ministeriö hyväksyy tulvariskien hallintasuunnitelman 22.12.2027 mennessä.

Ehdotus merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä ehdotuksen tausta-asiakirjat ovat nähtävillä sivustolla www.vesi.fi/trh. Kalajoen vesistöalueella Ylivieskan ja Alavieskan taajamien väliä ehdotetaan edelleen merkittäviksi tulvariskialueeksi. Perusteluina ehdotukselle todetaan tulvariskeinä:

- Vahingollinen seuraus ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle: Asukkaita 435 1/100a tulva-alueella, joista 188 tulvasuojelulla alueella; koulu 1/250a tulvavaara-alueella;
- Välttämättömyyspalvelun pitkäaikainen keskeytyminen: Tieliikenneyhteyksien katkeaminen;
- Pitkäkestoinen tai laaja-alainen vahingollinen seuraus ympäristölle: Kaksi turvetuotantoaluetta ja 10 navettaa;
- Korjaamaton vahingollinen seuraus kulttuuriperinnölle: Rakennetun kulttuuriperinnön kohteita kaksi.

Lisäksi on tunnistettu muuna tulvariskialueena mm. jokivarsi välillä Vähäkangas-Padinki (asutus, tieliikenneyhteydet, jätevedenpuhdistamo, kytkinkenttä, eläinsuoja, rautatie, jääpatoriskin aiheuttamat äkilliset vahingot).

Ehdotus on annettu ennen kevään 2024 poikkeuksellista tulvaa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on pyytänyt Ylivieskan kaupungin lausuntoa ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi. Lausuntopyyntö on julkaistu ns. lausuntopalvelussa: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposallid=0ee7a696-224f-444a-b1f0-82cc82433efb>

Mielipiteitä toivotaan erityisesti kahdesta teemasta:

Ovatko ehdotukset vesistöjen ja rannikkoalueen tulvariskeistä arvioitu ja nimetty oikein? Onko arvioinnissa tunnistettu merkittävimmät alueet ja huomioitu olennaisimmat tulvariskeihin vaikuttavat tekijät?

Hyväksytäänkö tulvariskien hallintasuunnitelmien ympäristöselostuksen lähtökohdat, tavoitteet ja valmistelu?

Esittelijä	kaupunginjohtaja Maria Sorvisto
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus toteaa ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan merkittäviksi tulvariskialueiksi Ylivieskan kaupungin lausuntona, että</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaupunki pitää välttämättömänä Kalajokivarren Alavieska-Ylivieska -välin nimeämistä edelleenkin merkittäviksi tulvariskialueeksi; 2. Tulvariskialueen rajauksessa otetaan huomioon kevään 2024 tulvan leviämisestä mahdollisesti seuraavat korjaukset; 3. Tulvariskiiin vaikuttavina tekijöinä tarkastellaan myös mm. Kalajoen säännöstelyaltaista tapahtuvia juoksutuksia ja joen lyhytaikaissäännöstelyä; 4. Kevättulvaan 2024 liittyvä aineisto kootaan kattavasti ja otetaan huomioon tulvariskien hallintasuunnitelman laadinnassa; 5. Hallintasuunnitelman laadinnassa otetaan erityisesti huomioon mm. kaupunkilaisilta ja eri viranomaisilta koottava tieto ja kokemukset kevään 2024 tulvasta, ja 6. Kaupunkilaisten, erityisesti tulva-alueella kiinteistöjä omistavien kuulemisesta huolehditaan jo ennen hallintasuunnitelman laadinnan käynnistymistä, jotta kevättulvaan 2024 liittyvät havainnot ja kokemukset saadaan taltioitua suunnitelman laadintaa ja tulviin varautumista varten.
Päätös	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hyväksyttiin. 2. Hyväksyttiin.

3. Hyväksyttiin.
4. Hyväksyttiin.
5. Hyväksyttiin.
6. Hyväksyttiin.